

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.11.2018, sp. zn. 27 Cdo 1875/2018, ECLI:CZ:NS:2018:27.CDO.1875.2018.1

Číslo: 94/2019

Právní věta: I. Řízení o jmenování jednatele společnosti s ručením omezeným podle § 198 odst. 3 z. o. k. je řízením ve statusové věci právnické osoby ve smyslu § 2 písm. e) z. ř. s., jež lze zahájit pouze na návrh; okruh účastníků se určí podle § 6 odst. 1 z. ř. s. II. Další návrh na jmenování jednatele soudem, podaný osobou odlišnou od původního navrhovatele ohledně téže společnosti a téhož skutkového stavu před pravomocným skončením řízení o původním návrhu, je nutno považovat za přistoupení do řízení zahájeného tímto původním návrhem.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.11.2018

Spisová značka: 27 Cdo 1875/2018

Číslo rozhodnutí: 94

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Jednatel, Jmenování, Společnost s ručením omezeným, Účastníci řízení

Předpisy: § 198 odst. 3 předpisu č. 90/2012Sb.

§ 2 písm. e) předpisu č. 292/2013Sb.

§ 6 předpisu č. 292/2013Sb.

§ 7 předpisu č. 292/2013Sb.

§ 85 písm. a) předpisu č. 292/2013Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Navrhovatelka se jako jedna ze dvou společnic společnosti E. P. M., spol. s r. o. (dále jen „společnost EPM“), domáhá, aby byli jednatele společnosti EPM jmenováni I. Ř., a V. L.; návrh odůvodňuje tvrzením, že dřívejším jednatelům (A. H. a S. G.) zanikla funkce uplynutím jejich tříletého funkčního období a noví jednatele doposud nebyli zvoleni.

[2] Městský soud v Praze usnesením ze dne 24. 2. 2016, č. j. 77 Cm 180/2015-54:

1) přibral do řízení jako účastníci společnost N. P. I., která je druhou společnicí společnosti EPM (dále jen „společnice NP“) [výrok I.], a

2) ukončil účast společnosti EPM, I. Ř., a V. L. v řízení (výrok II.).

[3]Ve vztahu k ukončení účasti společnosti EPM v řízení soud prvního stupně uvedl, že společnost, jejíž jednatelé mají být v řízení jmenováni, je účastníkem řízení tehdy, „jestliže existuje osoba oprávněná za ni jednat, tj. jednatel“.

[4]K odvoláním navrhovatelky, společnosti EPM, I. Ř., a V. L. proti II. výroku usnesení soudu prvního stupně Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 2. 5. 2017, č. j. 14 Cmo 241/2016-126:

1)změnil část výroku II. usnesení soudu prvního stupně, kterou byla ukončena účast společnosti EPM v řízení, tak, že se účast společnosti EPM v řízení neukončuje, a

2)potvrdil zbývající část výroku II. usnesení soudu prvního stupně.

[5]Řízení o návrhu na jmenování jednatele soudem je podle odvolacího soudu řízením ve statusové věci právnických osob ve smyslu § 85 písm. a) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“). Účastníci řízení o jmenování jednatele nejsou v zákoně výslovně určeni, a proto je podle odvolacího soudu „nutné jejich okruh dovodit z obecné úpravy obsažené v § 6 z. ř. s.“

[6]Odvolací soud nejprve uvedl, že „ve statusových věcech je účastníkem sama společnost, ovšem z povahy věci plyne, že v řízení o jmenování jednatele je účastníkem jen tehdy, je-li zde osoba oprávněná za ni jednat.“

[7]Jelikož je ve spisu založena plná moc z 2. 8. 2011, kterou společnost EPM (jednající svými tehdejšími jednatelem) udělila K. H. k zastupování společnosti „ve všech věcech (mimo jiné i k podávání návrhů na zahájení řízení a opravných prostředků)“, vyšel odvolací soud z toho, že tu je osoba oprávněná jednat v řízení za společnost EPM, a proto není dán důvod, aby byla účast společnosti EPM v řízení ukončena.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

[8]Proti té části výroku usnesení odvolacího soudu, již odvolací soud změnil výrok II. usnesení soudu prvního stupně tak, že se účast společnosti EPM v řízení neukončuje, podala společnice NP dovolání. Jeho přípustnost opírá o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), majíc za to, že napadené usnesení odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Posuzováno podle obsahu dovolání jde o otázku, zda je společnost s ručením omezeným, jejíž jednatel má soud jmenovat v řízení podle § 198 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [dále jen „z. o. k.“], účastníkem tohoto řízení i přesto, že tu není osoba oprávněná za společnost jednat (či ji v řízení zastupovat).

[9]Dovolatelka namítá, že napadené usnesení odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (uplatňuje dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení odvolacího soudu změnil tak, že se odvoláním napadená část usnesení soudu prvního stupně potvrzuje, případně aby usnesení odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

[10]Plná moc udělená K. H. není podle mínění dovolatelky „procesní plnou mocí ani plnou mocí udělenou pro určitý úkon v řízení o jmenování společnosti EPM,“ a proto v tomto řízení nemůže K. H. vystupovat jako zástupkyně společnosti EPM (k tomu odkazuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. [III. ÚS 326/03](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2002, sp. zn. [29 Odo 420/2002](#), a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2005, sp. zn. [25 Cdo 15/2005](#)).

[11]Dovolatelka dovozuje, že K. H. nemůže v řízení vystupovat jako zástupkyně společnosti EPM,

neboť její zájmy jsou v rozporu se zájmy společnosti. K. H. totiž vystupuje jako žalovaná v řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 73 Cm 64/2016, v němž se po ní společnost EPM domáhá náhrady škody (k tomu dovolatelka odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2011, sp. zn. [28 Cdo 847/2011](#)). Mimo to je K. H. manželkou A. H., který je „ekonomickým vlastníkem“ navrhovatelky.

[12]Z těchto důvodů lze podle přesvědčení dovolatelky uzavřít, že „společnost EPM nemůže být účastníkem řízení o jmenování jednatelů, neboť zde není osoba, která by byla dle procesních předpisů oprávněna za ni jednat v soudním řízení (o jmenování jednatelů).“

[13]Nad to dovolatelka doplňuje, že v řízení o jmenování jednatele se nejedná o právech a povinnostech společnosti, jejíž jednatel má být jmenován, což vyplývá podle jejího přesvědčení ze skutečnosti, že volba jednatele patří do působnosti valné hromady a společnost „se na procesu jmenování jednatelů žádným způsobem nepodílí.“ Společnost EPM tedy podle dovolatelky nemá být (vůbec) účastníkem probíhajícího řízení, aniž by hrálo roli, zda tu je osoba oprávněná za společnost jednat (či ji v řízení zastupovat).

[14]Společnost EPM (zastoupená K. H.) ve vyjádření k dovolání společnice NP uvedla, že dovolání není přípustné, a tudíž má být odmítnuto. Nad rámec toho dodala, že K. H. je osobou oprávněnou za společnost v řízení jednat, a proto není žádný důvod, aby byla ukončena účast společnosti EPM v řízení.

III.

Přípustnost dovolání

[15]Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení dovolatelkou otevřené otázky, zda je společnost s ručením omezeným, jejíž jednatel má soud jmenovat v řízení podle § 198 odst. 3 z. o. k., účastníkem tohoto řízení, dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu neřešené.

IV.

Důvodnost dovolání

[16]Dovolání není důvodné.

[17]Podle § 198 z. o. k. v případě smrti jednatele, odstoupení nebo odvolání z funkce anebo jiného ukončení jeho funkce, zvolí valná hromada do 1 měsíce nového jednatele (odstavec 1). Nebude-li jednatel zvolen podle odstavce 1, jmenuje jednatele soud na návrh osoby, která na tom má právní zájem, a to na dobu, než bude řádně zvolen nový jednatel, jinak může soud společnost i bez návrhu zrušit a nařídit její likvidaci (odstavec 3).

[18]Podle § 2 písm. e) z. ř. s. zákon o zvláštních řízeních soudních upravuje řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob a svěrenského fondu.

[19]Podle § 3 odst. 2 písm. a) z. ř. s. rozhoduje krajský soud jako soud prvního stupně ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora a přeměn.

[20]Podle § 6 z. ř. s. je v řízení, které může být zahájeno i bez návrhu, účastníkem řízení navrhovatel a ten, o jehož právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno. (odstavec 1). Účastníkem je také navrhovatel a ten, kterého zákon za účastníka označuje (odstavec 2).

[21]Podle § 85 písm. a) z. ř. s. jsou řízeními o některých otázkách týkajících se právnických osob řízení ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a

odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora a přeměn.

[22]Podle § 7 z. ř. s. jestliže někdo z těch, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno, se neúčastní řízení od jeho zahájení, soud, jakmile se o něm dozví, jej přibere do řízení jako účastníka. Proti takovému usnesení není odvolání přípustné (odstavec 1). Jestliže se řízení účastní ten, o jehož právech nebo povinnostech se v řízení nejedná, soud usnesením jeho účast v řízení ukončí (odstavec 2).

[23]Řízení o jmenování jednatele společnosti s ručením omezeným podle § 198 odst. 3 z. o. k. je řízením ve statusové věci právnické osoby ve smyslu § 2 písm. e) z. ř. s. [viz § 3 odst. 2 písm. a), resp. § 85 písm. a) z. ř. s.], jež lze zahájit pouze na návrh (§ 13 odst. 1 věta první z. ř. s., § 198 odst. 2 z. o. k.).

[24]Na rozdíl od právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 (srov. 135 odst. 2 a § 194 odst. 2 obch. zák.) zákon neoznačuje, kdo je účastníkem řízení o jmenování člena voleného orgánu. Účastenství v řízení tudíž nelze určit podle § 6 odst. 2 z. ř. s.

[25]Je tedy nutné posoudit, zda na určení okruhu účastníků dopadá ustanovení § 6 odst. 1 z. ř. s. Gramatický výklad naznačuje, že tomu tak není, neboť podle svého doslovného znění dopadá § 6 odst. 1 z. ř. s. toliko na řízení, jež lze zahájit i bez návrhu (jímž řízení o jmenování jednatele není). Nicméně v důsledku akceptace takového výkladu by bylo nutné podle § 1 odst. 3 z. ř. s. a § 90 o. s. ř. dovozovat, že účastníky řízení o jmenování jednatele jsou „žalobce a žalovaný“. Takové (ryze formální) vymezení účastníků řízení je však v poměrech řízení upravených zákonem o zvláštních řízeních soudních zásadně nepřijatelné, neboť nereflektuje specifickou povahu účastenství v tzv. nesporném řízení, v němž strany zásadně nevystupují v kontradiktorním postavení.

[26]Nejvyšší soud proto (shodně s odbornou literaturou) dovozuje, že vztah obou odstavců ustanovení § 6 z. ř. s. je nutné považovat za vztah obecné (§ 6 odst. 1 z. ř. s.) a zvláštní (§ 6 odst. 2 z. ř. s.) úpravy, jíž se účastenství poměřuje bez ohledu na to, zda tato řízení lze zahájit toliko na návrh či i bez návrhu. Stanoví-li zákon okruh účastníků řízení výslovně, určí se okruh účastníků v souladu s § 6 odst. 2 z. ř. s. podle takového výslovného pravidla (a to i v případě, že tato řízení lze zahájit i bez návrhu). Definice obsažená v § 6 odst. 1 z. ř. s. se uplatní tehdy, chybí-li výslovná úprava, a to bez ohledu na to, zda lze dané řízení zahájit i bez návrhu nebo jenom na návrh (srov. Lavický, P. § 6 in Lavický, P. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 31).

[27]I v řízení o jmenování jednatele společnosti s ručením omezeným podle § 198 odst. 3 z. o. k. se proto určí okruh účastníků podle § 6 odst. 1 z. ř. s.

[28]Při řešení otázky, zda je společnost, jejíhož jednatele má soud jmenovat v řízení podle § 198 odst. 3 z. o. k., osobou, o jejíž právech nebo povinnostech má být v takovém řízení jednáno, je podle přesvědčení Nejvyššího soudu nutné vycházet z toho, že jmenováním jednatele dochází k zásahu veřejné moci (soudu) do vnitřních poměrů společnosti (k tomu v poměrech zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, a ve vztahu ke jmenování chybějících členů představenstva a dozorčí rady akciové společnosti srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2015, sp. zn. [29 Cdo 4235/2013](#), uveřejněné pod č. 10/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

[29]Tento (zákonem předvídaný) zásah soudu do vnitřních poměrů společnosti má bezprostřední vliv na právní vztahy „uvnitř“ společnosti. Osoba, kterou soud do funkce jednatele jmenuje, vstupuje do právního vztahu se společností, v níž bude působit jako člen jejího statutárního orgánu.

[30]Proto je obdobně jako v řízení o vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce podle § 63

a násl. z. o. k. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2018, sp. zn. [29 Cdo 2227/2016](#)) nepochybné, že společnost, jejíhož jednatele má jmenovat soud v řízení vedeném podle § 198 odst. 3 z. o. k., je osobou, o jejíchž právech nebo povinnostech se v takovém řízení jedná (ve smyslu § 6 odst. 1 z. ř. s.), a je tak (vždy) účastníkem řízení.

[31]Pro tento závěr je přitom zcela bez významu, zda tu je osoba oprávněná za společnost v řízení jednat (nebo ji v řízení zastupovat). To vyplývá ze skutečnosti, že pro posouzení, zda společnost je účastníkem řízení, v němž jí má být jmenován jednatel podle § 198 odst. 3 z. o. k., je rozhodné pouze to, zda se v tomto řízení jedná o jejích právech nebo povinnostech.

[32]Skutečnost, že tu není osoba oprávněná za společnost jednat nebo že je sporné, kdo je osobou oprávněnou za ni jednat, je nanejvýš důvodem, pro nějž má být společnosti jmenován procesní opatrovník podle § 29 odst. 2 o. s. ř. (je-li tu nebezpečí z prodlení); to platí i pro řízení upravená zákonem o zvláštních řízeních soudních (§ 1 odst. 2 z. ř. s.).

[33]Ve světle výše uvedeného lze uzavřít, že společnost EPM je účastníkem řízení v projednávané věci (bez ohledu na to, zda existuje osoba oprávněná za ni jednat).

[34]Pro úplnost má Nejvyšší soud za potřebné doplnit, že společník bez dalšího (jen proto, že je společníkem) účastníkem řízení o jmenování jednatele společnosti s ručením omezeným není (jeho práva a povinnosti řízením dotčeny nejsou).

[35]Nicméně, jak Nejvyšší soud dovodil již v usnesení ze dne 2. 9. 2009, sp. zn. [29 Cdo 1202/2009](#), je-li řízení o jmenování člena představenstva akciové společnosti soudem podle ustanovení § 194 odst. 2 obch. zák. zahájeno návrhem prvního navrhovatele, je nutno další návrh na jmenování člena představenstva soudem, podaný osobou odlišnou od původního navrhovatele ohledně téže společnosti a téhož skutkového stavu před pravomocným skončením řízení o původním návrhu, považovat za přistoupení do řízení zahájeného tímto původním návrhem. Byť byl přijat v poměrech akciové společnosti v režimu obchodního zákoníku, tento závěr se obdobně uplatní i v poměrech společnosti s ručením omezeným v režimu právní úpravy účinné od 1. 1. 2014.

[36]Společník se tudíž řízení může účastnit v pozici (dalšího) navrhovatele.

[37]Na tomto místě je třeba dodat, že v projednávané věci společnice NP účastníkem řízení je, neboť byla soudem prvního stupně do řízení přibrána (pročež byl dán důvod zabývat se i jejím dovoláním).

[38]Jelikož se dovolatelce prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu a jeho obsahového vymezení správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo a Nejvyšší soud v řízení neshledal ani vady, k jejichž existenci u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), zamítl dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř.

[39]Protože bylo dovolání zamítnuto, Nejvyšší soud nerozhodoval o návrhu na odklad právní moci napadeného rozhodnutí, jenž sdílí osud dovolání (srov. obdobně důvody usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 7. 2017, sp. zn. [I. ÚS 1785/17](#)).

[40]K absenci výroku o nákladech dovolacího řízení viz důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2002, sp. zn. [20 Cdo 970/2001](#), uveřejněného pod č. 48/2003 Sb. rozh. obč.